

KIADÓHIVATAL:
Kaposvár, Zárda-utca
17. szám.

Idő czimzandók az
el fizetési pénzek, hir-
detések és nyilmerek

Megjelen minden
vasárnap.

Előfizetési díj:
Egész évre . . . 8 korona
Félévre 4 korona
Negyedévre . . . 2 korona
Egyes számok 20 f.-ért
az előfizető helyeken kap-
hatók.

NÉPJOG

POLITIKAI HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Kaposvár, Zárda-utca
17. szám.

Idő czimzandók a lap
szellemi részét illető
minden közlemények.

Megjelen minden
vasárnap.

Előfizetési díj:
Egész évre . . . 8 korona
Félévre 4 korona
Negyedévre . . . 2 korona
Egyes számok 20 f.-ért
az előfizető helyeken kap-
hatók.

Dekadencia.

A galaczi eset felett napirendre tértek. A mór megtette a kötelességét, a mór mehet. Az a nyoiczvanhét gyászmagyar, akik — a magát függetlenséginek nevező párt tagjai közül a szavazáskor távollétükkel tüntettek s a 126 tagból álló osztrák zsoldos sereg, amely nem állotta — az ország bizalmával visszaélve hivatalos nyelvül elismerni a Haynau nyelvét, megérdemelt önérettel gondolhatnak vissza a csütörtöki napra. Nem vártunk különb dolgot sem tőlük, sem mesterüktől. Egy fennhéjázó, gőgös, közöshadseregbeli kapitány, egy bukott banknak kiérdemesült elnökgazgatója nem annyira a saját szerencséje, mint a hatalmi jogart körülülő párt hazafiatlansága folytán a hatalmat magához kerítvén, nyakára ül ennek a nemzetnek s elnyomja annak nyelvét, lábba tiporja a nemzeti eszme minden megnyilatkozását, mindezt csak azért, hogy szolgálatot tehessen azoknak, akik a legfőbb hatalomnak, a jutalmak és elismerések adományozásának kulcsait kezükben tartják s elárulja hazáját, megfosztja azt önállóságának, nemzetiségének

egyedüli és legfőbb biztosítékától azért, hogy érdemei az illetékes körök előtt annál kiválóbbak legyenek.

Tudja azt Tisza István ur, tudja ennek a gyönyörűsége országgyűlésnek minden tagja, hogy a camarilla bőkezűsége nem ismer hatást, ha az arra érdemeseket jutalmazni kell.

Kicsiségnek nevezte a huszárkapitány ur a galiczi nyelvkérdést, holmi „katonadolognak“, amely megtörtént és feledésbe vész. Elfelejtette a miniszterelnök ur, hogy praecedens teremtett ellenségeinknek s felhatalmazást adott a — konzuli ügyeinket ugyanis kizárólag osztrák szellemben vezető külügyminiszternek arra, hogy az eddigi gyakorlatot bátran folytathatja, felelősségre ebből kifolyólag ugyse vonatik.

Ezekután ne altassa magát ennek a nemzetnek egyetlen tagja se azzal, hogy a közös külügyminiszter ur nem fogja folytatni az eddigi s immár törvényhozásilag is jóváhagyott gyakorlatát, hisz nemzetelő munkájában hűsége fejeztérsé akadt a kiérdemesült részvénytársasági elnök urban, a ki új hivatalában — ugylátszik — a nemzeti becsületet tekintti alapfőkének, amelyet az összmonarchia nagyhatalmi törekvéseibe investál be s a mely alap-

tőkét — hiven az eddigi gyakorlathoz — szintén elnyelik majd a feneketlen mélységű petroleum kutak, — a jelen esetben az osztrák praepotentia határt nem ismerő cinizmusa. Hogy az ilyen vállalkozásnak a nemzet arculapása a dividendája, az kétségen felül áll.

Amíg ilyen kormány áll az ország élén, amíg ilyen országgyűlés intézi a nemzet ügyeit, ne is számítsunk arra, hogy megjavulnak a viszonyok. Ha azt a pártot, a mely a nyakunkon ül, el nem őrizzük a husos fazekak mellől s darabokra nem törjük azokat, ha a választó közönség, a mely a kezébe tartja a nemzet jövőjét, oly ellenzékét küld a képviselőházba, amely üzletnek tekinti a mandátumot, olyan sinecurának, amely abban áll, hogy évnegyedekint csak a fizetést kell felvenni, a mely otthon kuksol akkor, a mikor a házban életbevágó nemzeti kérdések felett döntenek s nem siet oda, hogy szavazatával — ha egyéniségével nem is — diadalra juttatni segítse az ország el nem vitatható jogait, — akkor megérdemeljük azt a sorsot, amelynek az ország mai állapota mellett szükségképpen osztályrészesei leszünk, akkor Tisza Istvánt is odaállíthatjuk a magyar pantheonba, nemzeti nagyjaink sorába.

T Á R C Z A.

Bánffy és titkára.

(Egy kis reminiscencia.)

Madarat tolláról, miniszter titkárjáról ismerni meg. A titkár rendszeren átídomul éveken át s mint feleség a férjéhez, idővel még arcban, mozdulataiban is a főnökéhez lesz hasonlatos; ugy, hogy a miniszter voltaképpen a titkárján kezdődik, vagyis más szóval a titkár miniszterén csak folytatódik. Természetesen az ugynevezett elnöki titkár értjük, aki ő excellentiája előszobájában ül s közel szemlélője a nagy embernek s titokzatos tudója apró intim szokásainak és hibáinak, már amennyiben egy miniszternek egyáltalában lehetnek hibái.

Maguk a miniszterek okos emberek lévén (tisztelet a kiveteleknek), körülbelül tudják már, hogy titkáraik idővel hozzájuk fognak hasonlítani, de ez a tudat valamely csodálatos pszichologiai processzus folytán olyan hitté fordul meg elméjükben, hogy ők lesznek hasonlókká titkáraikhoz, minél fogva a legszebb, a legdelibb fogalmazókat és segédfogalmazókat választják maguk mellé.

Annál inkább meglepelt, midőn egy nap, a Bánffy-regime vége fele, fölmentem a miniszterelnöki palotába s ott az előszobában (minthogy igen sokan voltak és várni

kellott) arra figyelmeztet Beniczky Lajos pestmegyei alispán:

Ejnye, de rusnya titkárja van most a miniszterelnöknek.

Egy tökmag emberkére mutatott, aki egy iv papírral járt kelt a ket nagy teremben összegyülekezett urak, excellentiasok, püspökök, főispánok, képviselők és mindenféle varakozók között. Néha ki-kirántott közülük egyet, intven egy-egy nagy urnak kaesintásszerűen az egyik szemével olyan formán, mint ahogy a parasztlányokat a kukoriczásba hívja a parasztleány a mezőn, vagy a hogy tanczra invitálja a lakziban. Már ez a nepes füresaság is meglepelt, de hát meg a komikus alakot tessék hozza képzelni, itt ezen a helyen, hol az emberi simaság es finom modor ül orgiáit; itt, ahol a falakat borító hatalmas miniszterelnökök árnyekát vélném suhogni (ha nem volna ma olyan zsbongás), itt ahol annyi szépséges grófkisasszony apró lábcskái tipegtek-topogtak hűdun (Sandor grófek korában) mentette közben.

Disztelen, tepett alak volt, a madaréhoz hasonlatos tejjel s ahhoz járult, hogy az arca valahogy feloldalt görbült és szimtelen volt, mint a penesz. Szemei mélyen bent ültek üregekben, mintha szégyenlettek volna kijebb jönni. No, ami az egyiket illeti (tudniillik a balszemét), annak alapos oka volt a visszavonulásra, mert kancsalított. A ruhája is va villával latszott ráhányva lenni: egy esokoladeszim kabát, amelynek

ujja ugyszólván csak könyekig ért, alaposan előrulta, hogy új korában egy kurtább kezű ember viselte. A jobb ujjon ellenben a posztó egyik részét megviselte az idő, míg az innenső fele még eredeti színét tartotta meg, mert az ugynevezett „kabátujj védő“ óvia az elfenyésedéstől és a mulandóságtól. Ennel is pityabilisebb látványt nyújtott a koczás nadrag, nemesak a rajta levő zsírfoltok miatt, hanem hogy elől egészen rojtosra volt kitaposva. Öltözetét egy fekete selyemkendő egészíté ki, háromszor körülesavarva nyakánál, mint azt a huszas evek nyugalmazott ezredeseinel látjuk, úgy hogy az inggallerből egy csöpp se látszott ki. Amerre lépett, vitte magával a benzinszagot és egy ívet.

— Furesa guszttus ilyen titkár tartani! — jegyeze meg egy főúr.

— Hja, Bánffy semmit se tesz úgy, mint más ember, — monda feleletképpen egy kormányparti képviselő, aki büszke volt Bánffyra.

— Iratkozz föl nala — figyelmeztetett egy barátom — mert különben itt öregszel meg.

Az ám! Ki is ment az eszemből. Si-ettem tehát a titkárhoz.

— Sziveskedjék, kerem, engemet is fölírni.

Csodálatos éneklő hang jött ki erre a torkán, amelyet a legkövőbb stiriái kappan is megirigyelhetett volna.

— Mi légyen a becses neve?

Ha nem akarunk ennyire jutni, irtsuk ki azt a kufár szellemet, amely fogva tartja az egész közelet, addig, — mig nem lesz késő.

— **Hazahozzák-e Rákoczi hamvait?** Szerintünk nem. Legalább is egyelőre nem. A két kitanult szemfényvesztő Tisza és méltó társa Thaly Kálmán — gunynéven »vén kurucz« — gyönyörűen kispekuláltak, hogyan lehet a magyarnak port hinteni a szemébe s hogyan kell a nemzet pillanatnyi lelkesedését nemtelen politikai czélokra felhasználni. A 450 milliót megszavazták a legfelsőbb kézirat hatása alatt s a hamvak még el se mozdultak a Bosporus mellől. Most ugyanis szükség lesz ismét kis lelkesítésre a költségvetések tárgyalásánál s a miniszterelnök apróbb kellemetlenségeinek megszüntetésére a hamvak nagyhatású hazahozatala jó alkalomnak kínálkozik. A fent említett rendező urak majd gondoskodnak arról, hogy a datumok egybe essenek. A hazahozatal feletti diadalmamorbán megszavazzák majd saját halálos ítéletüket is a paktumos »ellenzéki« urak. Kossuth Ferencz ur még hódoló feliratot is fog indítványozni — a német nyelv behozataláért. Szóval résen legyünk, a hamvak hazahozatala még sok áldozatba fog kerülni, sokkal többre mint a mennyit majd a pillanatnyi lelkesedés használni fog. Mert a lelkesedés szalmaláng, — másnap már alig emlékszünk rá, de a törvény, a melyet meg gondolatlanul az ország nyakába akaszt a kormány, hosszú érvényű és végrehajtható. Vigyázzunk, ettől a kormánytól minden kitélik.

— **(Leszerelés felszerelés előtt)** A Kossuth-párt a fel- és leszerelés művészetét már a tőkély azon magas fokára vitte, hogy képes leszerelni anélkül is, hogy felszerelt volna. A 21-iki pártértekezleten kimondott határozat arról győz meg bennünket. Különben az a párt, amely kezében tartotta a nemzeti követelmények érvénye-

sítésének és a Tisza-kormány elejtésének minden eszközét és azt kezéből önként kiadta: miért ne engedhetné meg magának az ilyen fel- és leszerelési tréfát is???

A Somogy megyei Hitelszövetkezetek Szövetségének közgyűlése.

A vármegyház nagytermében csütörtök délelőtt a Somogyvármegyei Hitelszövetkezetek Szövetsége közgyűlést tartott *Pallavicini* Ede örgróf elnöklete alatt. A közgyűlésnek vendége is volt: *Darányi* Ignác volt földmívelésügyi miniszter, akit zajos ovációban részesítettek.

A gyűlés lefolyásáról tudósítónk a következőket írja:

Pallavicini Ede megnyitó beszédében lelkesen üdvözölte a szövetség vendégét dr. *Darányi* Ignác egykori földmívelésügyi minisztert, ki a szövetség pártfogója volt. *Darányi* Ignác elragadtatással emlékszik meg a szövetség munkálkodásáról és lelkes szavakkal vázolja a szövetség elnökének örgróf *Pallavicini* Edének érdemeit.

Az intéző bizottság jelentése szerint Somogyvármegye területén ez idő szerint 102 hitelszövetkezet működik. Elhelyeztek összesen 4215871 korona kölcsönt. A szövetkezet takarékbetét alakjában 1529547 koronát kezeltek és fizetett üzletrész tőkájük 1217746 korona volt. E számok igen tekintélyes működésre mutatnak, mely működési tér évről évre fokozott mérvben tágul.

Mihalik Gyula a házi ipar fejlesztéséről tartott előadást, felhívta a szövetség figyelmét, hogy mily módon és eszközökkel istápolhatná a kis emberek házi ipari foglalkozását. Utal a bodrogközi nők által elért eredményekre. A tanulságos előadásban kifejtett működési programot a közgyűlés elfogadta és *Mihalik* terveit magáévá tette.

Onody Zsigmond az O. K. H. ellenőre osztályának főnöke az üzletrészek beszámításának kérdéséről értekezett.

Cséplő Jenő a szövetkezeti eredményekről és tapasztalatairól adott elő egyetmást, melyhez gróf *Széchenyi* Imre és *Mosoni* ev. ref. lelkész szóltak hozzá.

Zsigray vései tanító a takarékoságról tartott igen érdekes felolvasást.

Szalóky Dániel bemutatta a hitelszövetkezetek működését a mindennapi életben. Előadásával általános elismerést keltett.

Jantsits Endre tartott előadást a »Gazda körök« szerepéről és azok jelentőségéről, melyhez *Bernáth* István közgazdasági író és a gazdaszövetség igazgatója szólt hozzá. A közgyűlésen mintegy 50 hitelszövetkezet képviseltette magát kiküldöttje által, ezenkívül megjelentek *Tallán* Gyula főispán és *Sárközy* Béla alispán, kiket ez alkalommal a szövetség intéző bizottsági tagjává is választottak. Ott láttuk *Somssich* Andor, *Márffy* Emil, gróf *Hoyos* Miksa, gróf *Széchenyi* Imre, gróf *Széchenyi* Ernő, gróf *Somssich* Béla, gróf *Somssich* László, *Svasits* Aladár, örgróf *Pallavicini* Györgyöt.

A hallgatóság sorában ott láttuk örgróf *Pallavicini* Edénét, örgróf *Pallavicini* Stefániát és *Zichy* grófnőt, kik az előadásokat nagy türelemmel hallgatták végig és nagy érdeklődéssel tekintették meg a somogyi szötteket, melyet ez alkalomra a falukból a szövetség behozott.

Déli 12 órára ért véget a közgyűlés, mely után örgróf *Pallavicini* a Korona vendéglőben tartott ebéden vendégül látta a közgyűlés tagjait.

A polgári iskolai egyesület ünnepe.

Ünnepnapként örökölte meg a kaposvári polgári iskolai egyesület a szerdai napot. Ezen a napon fejezte be ugyanis sikeres működésének első évét az első osztály záróvizsgálatának megtartásával a fentartók és nagyszámu érdeklődő közönség jelenlétében. Az alapítók méltó örömmel, az érdeklődők bámulattal látták, hogy az alig egy évvel ezelőtt elvetett mag mily izmos

Kis hja, hogy el nem kaczagtam magamat, pedig ez a hang annyira hozzáillett egyéniségéhez, hogy enélkül nem lett volna harmonikus.

Megneveztem magamat, mire fölött és visszament a szobájába, amely Bánffy dolgozószobája és a váróterem közt volt. Leült íróasztalához s cseresznyét evett egy stanicliből, a magokkal pedig a nyitott ablakon át a Dunára néző verandán összegyűlt verebekre lövöldözött, (mert hát a sporthajlam veleszületik az emberrel).

Mi is untuk magunkat, ő is unta magát, sőt ő jobban, mert mi legalább ő benne gyönyörködtünk, de ő nem gyönyörködött bennünk, néha kijött és az öreg Szimesákkal beszélgetett, majd ismét bevonult örhélyére s csak akkor mozdult újra, amikor a látogató kijött Bánfytól, kitörült egy nevet, egy sort fölül a lajstromban s a következő sor vonult Bánfy elé. Előtte nem léteztek emberek, csak sorok.

Végre mint huszadik vagy harminczadik sor, én is bekerültem Bánfyhoz, a ki érintkezésre nézve fölötté egyszerű és nyílt ember, nem igen nyájas, vagy szívélyes, de viszont nem is érzik rajta, mint a kellemetes nagyurak modorán a leereszkedés ize, a legcsekélyebb ember is azonnal megmelegsik vele szemben és abba az illuzióba ringatja magát, hogy a legjobb pajtásával diskurál.

Elvégeztem választókerületem ügyét, amely végett fölkerestem, átgróban egyéb köznapi tárgyakat, azt találtam tőle kérdezni:

— Ugyan hol vetted azt a titkárt, aki az előszobában van?

Elcsikkantotta a szivarja végét egy az

óraláncáról lecsüngő guillottine-nal, rám nézett és ravaszkas mosolylyal kérdezte:

— Megtetszett neked?

— Különös figura, — feleltem.

— Tudtam, hogy ezért is megszólítottok, Ugy-e, hogy megszólítottok? A cinikus Bánffy. Van is annak aestetikai érzése. Ugy-e, ezt mondtátok rólam?

— Mi tagadás benne...

— Pedig nincs igazatok, — szólott tigrisszerű bajuszát sodorgatva. — Mert azok a csinos, sima urfiak, akiket a miniszterek maguk mellé vesznek, lassan-lassan elléhsodnak, püspöknek az előszoba légkörében, püspökök, excellenciás urak, képviselőcelebritások jönnek-mennek és paroláznak velök, míg végre azt hiszik magukról, hogy ők is nevezetes férfiak. Amazok a munka végén vannak, ezek meg a munka elején, sőt a kezdete előtt és immár hasonló. Elbizakodnak, elromlanak és sohase lesz belőlük semmi.

— Hm! — szólottam meglepetve az originális fölfogás által. Ugy tetszik nekem, igazad van.

— No látod. Azért nem veszek én magam mellé nyalka urfiat, hanem beszóllítatom rendre a díjnokokat. Minden héten másikat. Most is egy ilyen díjnok van odakünn. Ezt tessék most már elrontani. De persze nem sikerül, mert mikor innen elmegy, a kis pörkölt, a kurta szivar, meg a foltos cipője megmondja neki, hogy nem tartozik az országnagyok közé. Érted-e most már?

— Hm, értém, — szólottam elgondolkodva, s nem tagadom imponált a Bánffy ötlete, de azért nem akartam magam meg-

adni. — kiméled az urfiakat s a parádés kocsit elé is az igás lovakat fogod be.

— Hát igen, én az igás lovakat használok erre a czélra, de anélkül, hogy ezze-ujabb terhekkal nyomoritanám meg őket! sőt ellenkezőleg könnyitek rajtuk, mert a parádés kocsit rudja mellett pihennek és te-tejébe egy kedves emlékü is marad.

— Helyes, ellenvetem, sőt bizonyos szempontból humánus és egy államférfihoz méltó körültekintésre mutat, de ha a parádés lovak dolgát is az igásokkal végeztetted, akkor aztán mondd meg kegyelmes uram, hogy egyáltalában mire valók a parádés lovak?

Bánffy felelni akart, (mai napig is kiváncsi vagyok, mit felelt volna), de megnyílt az ajtó, a »titkár« bedugta az orrát s pompás eunukhangon jelenté:

— Schlauch bibornok ő emminenciája sürgősen kér egy percet.

Mikszáth Kálmán.

Ezt a karecolatot ugyanaz a Mikszáth Kálmán írta, aki fordulván a szél, lerándult Szegedre és megleckéztette Bánffy bárót, hogy egy — Rónayt válaszsának meg ellene követnek. Annyira kedves alkotás ez a kis karecolat, hogy sajnálnok, — s kárát vallanám irodalmunk is, — ha ez lenne az utolsó olyan munkája Mikszáthnak, amelyben a Bánffy báró erős, szimpatikus egyéniségének emléket állít. De szentül reméljük, hogy Mikszáth Kálmán fog még írni ilyen — sőt tán sikerültebb és hízlelőbb karecolatot is — Bánffy Dezsőről, mert hisz ehhez csak két dolog szükséges: — az egyik a Mikszáth eszkimológikája, a másik meg az, hogy Bánffy ismét miniszterelnök legyen.

hajtásokká fejlődve bujt elő az anyaföldből s mily szép sikerrel állta ki ez a hajtás az első viharpóbát, bebizonyítván életképességét azoknak is, a kik eleinte kétségbe vonták azt.

Ma már eloszlott a kétség és bizalom költözött a szívekbe. Mert elvitázhatatlan tényként áll előttünk, hogy a megalapított s oly nemes célokat szolgáló polgári iskola hivatásának, céljának magaslatán áll s azok a szerény, csendben működő emberbarátok — a kik a szerdai napot ünneppé avatták, ünneppé önmaguknak s számos együttérző embertársaiknak, — jóleső megnyugvással folytathatják áldásthöz működésüket, a melyet oly csendben, de annál nagyobb buzgalommal s kitartással keztek meg.

Tudom, hogy ellentétbe jutok azoknak intenciójával, — a kik ezt a nemes intézményt kezdeményezték, a kik leginkább fáradoztak annak a létrejöttén — a mikor ezt a néhány elismerő szót papírra vetem, mégis szükségesnek és kötelességemnek tartom itt e helyen is kifejezést adni abbéli örömmemnek, hogy a mai haszonleső, reális, önző korban, a mikor az önzesség, a community jóléte és boldogulása egyesek önző érdekeinek kielégítésétől függ, a mikor ipar, kereskedelem, mezőgazdaság, tudomány, művészet, irodalom, szóval gazdasági és szellemi tevékenységünknek minden ága s az egyes ágakon belülről minden egyed nemtelen harcban áll egymással, a mikor az egyes tisztességtelen versengéssel gázol keresztül az egész összesség érdekein, hogy saját önző céljait kielégítse, a mikor az egyén értékét annyira becsülik a mennyit az saját megbecsülteséért fizetni tud — akadnak még olyan emberek is, a kik a szónak legnemesebb értelmében embereknek nevezhetik magukat, a kik megosztják a falatot a szűkölködőkkel, a kik felvilágosítják a szellemileg elmaradottat, felhevítik a didergőket nemes lelkiük melegével s teszik mindezt jutalom vagy elismerés reménye nélkül, egyedül szívük benső sugallatát követve.

Nehéz lesz e nemes emberbarátoknak most, a mai haszonleső világban eszméiket oly széles körben terjeszteni, érvényesíteni mint terjeszteteni a szándékolt eszmék megérdemelnék, mégis vigasztalja őket az a tudat, hogy megfeleltek azon örökérvényű isteni törvény rendeltetésének, a melyet oly kevesen követnek s a mely a felebaráti szeretetet minden egyes ember első kötelességévé tesz. A kaposvári polgári iskolai egyesület is ezen sziklaszilárd alapon, a felebaráti szereteten épült fel s ez fogja ezt az intézményt megdönthetetlené, elpusztíthatatlanná tenni, a mint a hogy megdönthetetlen elpusztíthatatlan azoknak a felebaráti szeretete is, a kik ezen intézmény fundamentumát megvetették.

Vajha az iskolájukban felnevelt nemzedék az önzetlen hazaszeretethez őket venné mintaképül!

Eszméik győzedelme legyen nemes szívük jutalma!

A polgári iskola egyesület ünnepéről a következő tudósítással szolgálunk:

A kaposvári polgári fiúiskola első osztályának szerdán volt az első záróvizsgálója. A vizsgán Szabó Kálmán, mint a polg. fiúiskola egyesület elnöke elnökölt; a tanfelügyelőséget Cramma Döme kir. segédtanfelügyelő képviselte. A vizsga nagyszámu érdeklődő közönség jelenlétében folyt le s általános tetszést keltett a tanulóknak képzettsége, ami Gálos Ferencz igazgató tanító szakavatott vezetését dicséri. Az intézetnek 59 tanulója volt, akik közül ámbár teljes szigorral osztályoztak, csak kettő kénytelen javító vizsgát tenni. Az első vizsga öröme este 50 terítékes, fényes benkett volt a Koronában, amelyen ott láttuk városunk társadalmának színt-javát. Tallián Gyula főispán és Sárközy Béla alispán, kjaet hivatalos ügyek

tartottak távol a várostól, sürgönyileg mentették ki elmaradásukat. Az első tósztot Szabó Kálmán, az egyesület elnöke mondotta városunk társadalmára. Utána Endrei Ákos Szabó Kálmánt, Karácsonyi Aladár Gramma Döme segédtanfelügyelőt, Gálos Ferencz igazgatót az egyesület tagjait köszöntötte. Dr. Kovács Soma helyettes polgármester a város nevében mondott köszönetet az egyesületnek. Beszéltek még Plachner Sándor főszolgabíró, Csorba Ede és sokan mások. A hangulat természetesen mind kedélyesebbé vált s a vége a vacsorának vig mulatság volt, amely csak a késő éjjeli órákban ért véget.

H I R E K.

Városi közegetvám. A pécsi kereskedelmi és ipar kamara szerdai gyűlésén tárgyalta a városi közegetvám ügyét és Darnay Béla iparkamrai tag indítványára a következő határozatot hozta: Első sorban is szükségesnek tartja, hogy a vámtárgyat képező uttestek világosan állapittassanak meg és mint ilyen, a várost átszelő pécs—varasdi országútból kiágazó és a vasúthoz vezető utak jelöltessenek ki. Miután a közegetvám szedési jogot a miniszter csakis ezen utak fenntartási költségeire engedélyezi, javasolja a kamara, hogy az újabb közegetvám táblázatot amely majd 50% emelést tüntet fel — a miniszter utasítsa vissza és hogy az eddigi táblázatot e pár tétel helyesbitése után 2 év tartalmára hagyja érvényben azzal, hogy a város a közegetvám belfolyt jövedelmét — ugyszintén a vámtárgyul kijelölt utak fenntartási költségeit mutassa ki, hogy ezen számítási alap megismerése után, olyan közegetvám táblázat legyen összeállítható hogy ezen kiadási és bevételi tételek fedezzék egymást. Örvendünk az iparkamra ezen álláspontjának, mert végre is a közegetvám 98%—ban városunk iparosai és kereskedői által fizetettük meg, már pedig sem nem jogos sem nem igazságos, hogy a város többi utai is egy érdekeltségtől beszédett összegből fedeztesenek, mert a város utainak fenntartása közterhet képez, tehát a város egész polgársága tartozik ahhoz hozzájárulni. A mi álláspontunk igazolását látjuk az iparkamra határozatában.

Debreczen város példát ad. A debreczeni polgárok önérzete nem halt ki. Hamarosan megadták a feleletet azért a brutális sértésért, amely a galiczi ügyben először is a nemzetet s azután a polgármesterükben az ő városukat külön is érte. Debreczen szab. kir. város közönségének jogi és pénzügyi bizottsága szombaton vette tárgyalás alá azt a körindítványt, amelyet valamely testvér törvényhatóság intézett a városokhoz, hogy II. Rákóczi Ferencz hamvainak leendő hazaszállításáért hódoló feliratot küldjenek a királynak. A két bizottság egyszerűen napirendre tért az indítvány fölött s nem tartotta szükségesnek, hogy bármely irányban is indítványt tegyen a közgyűlésnek.

A debreczeni polgárok előtt megint csak kalapot kell emelni.

A Hitelszövetkezet jelzalogos adóssai. A takarékpénztárra átvedlőben levő Hitelszövetkezet azon adóssaira, kiknek kölcsöntőkéje jelzalogi bekebelezéssel van biztosítva, sulyosodna legterhesebben az átalakulás ha t. i. az átalakulás ellen beadott felebbezés daczára is a kir. törvényszék az átalakulási terveket helyeselné s így az átalakulás sikerülne mit alig hiszünk

— mert kétszeres zálogjog bekebelezési és kétszeres zálogjog kitörlési költséget volnának ez esetben kénytelenek viselni. Ugyanis a mikor a Hitelszövetkezettől a kölcsönt felvették, fizettek zálogjog bekebelezési költséget. Ez ugyan alig érezhető csekélység volt, mert a Hitelszövetkezet bélyegmentességi kedvezményt élvezett. Most a tervezett átalakulás folytán a jelzalog is átalakítandó, vagyis a zálogjog az új takarékpénztár javára újra bekebelezendő lenne, a Hitelszövetkezet javára bekebelezve levő zálogjog pedig kitörlendő lenne s ezt már mindeniket a törvényszerű bélyegköltség is terhelné; tehát tetemesen többbe kerülne a tkvi kettős művelet most, mint akkor a mikor a pénzfelvétel alkalmával a zálogjog bekebelezése a Hitelszövetkezet javára eszközöltetett. Ezekon felül pedig a mikor az adós tartozását lefizeti újból kell, hogy kitöröltesse jelzalogi terhét, a mit már ismét bélyegkötelezettség is terhel. Sulyos lenne ez a négyszeres költség különösen az apróbb adósoknál, kik azon reményben vették fel a Hitelszövetkezettől olcsó kamatra kicsiny kölcsöntőkéjüket kevés költséggel, hogy könnyű fizetési feltételek mellett, azt bizonyos idő alatt visszafizetvén, adósságuk minden megerőltetés nélkül kiegyenlítettik, s most arra kellene ébredniök, hogy a törlés és újra kebelezés, majd ismételt törlés majdnem annyi pénzükbé kerül, amennyit felvettek. Egy ilyen kis adós, Ambrus István maga beszélt el nekünk, hogy 100 korona jelzalogilag biztosított tartozása volt a Hitelszövetkezettől, melyet ott kevés költséggel kis kamatra vett fel s most, mivel azt látja, hogy reményeiben csalódott, nehogy a sok tkvi költség elérje, a kölcsöntőke összegét magánhitelezőtől vett fel inkább 8% kamat mellett személyi hitelre 100 koronát, hogy a hitelszövetkezeti adósságától szabadulhasson. S igaza van. Mert a négyszeres tkvi művelet költségei sulyát csakugyan nem bírná meg egy 100 koronás kölcsön!

Vendémgüvészek az arénában. Az agóniában fekvő szini szezon rendes szimpotái a — vendégfellépések — megkezdődtek. A vidéki publikum ilyenkor látja mi az igazi művészet s ilyenkor látja a tátongó őr az alakítás és a domborítás között. Márkus Emilia kétszer lépett fel az arénában: pénteken »Monna Vanna« czimszerepében és szombaton a »Sötétség«, egy magyar szerző drámájának fő női alakját személyesítette meg. Az előbbi szerepében már végigmagasztalta a művésznőt az ország egész sajtója, megbámulta őt maga a mű szerzője Maeterlinck is; így tehát eleget teszünk a művésznőt megillető tiszteletnek, ha ezekre utalunk s ha constatáljuk, hogy nálunk is meghódította a színházat színültig betöltő publikumot, amely nem is fukarkodott elismerésével, tapsban s virágban bőven kifejezést adva ennek. A művésznőt elkíserte utjára leánya Pulszky Tessa is, aki mint drámai művésznő anyja nyomdokain halad, s csak az imént kötötte le őt a bécsi Burgtheater igazgatója fényes feltételek mellett hosszabb időre színházhoz. Márkus Emilia leányával hétfőn reggel utazik vissza Budapestre. Ma este pedig közkívánatra még egyszer fellép az »Egyenlőség«-ben, a mely a nemzeti színházban neki köszönheti létjogosultságát. Kedd szerda és csütörtökön Tapolczay Dezső a vigszínház tagja vendégszerepelt s discret előkelő játékaival sok sikert aratott.

Cognacgyár Kaposvárott. Mint egy hozzánk érkezett jelentésből látjuk Kaposvárott szövetkezeti alapon cognacgyár van alakulóban. Az előkészítő bizottság, a melynek elnöke Tallián Gyula főispán aláírási ivateket bocsátott ki, a melyek a vállalat tervezetét is megismertetik. E szerint a társaság az 1875 évi XXXVII. czikk 14. czi-

me értelmében lenne megalakítandó, tárgya és célja a finomabb borok szaksteri kezelése és elárúsítása, a cognac főzés és bizományi borüzletek által a magyar boroknak és cognacnak piac szerzése. A vállalat bizonytalan időre alakul, a szövetkezeti részjegyek névértéke és ára 200 korona. Részünkről csak helyeselhetjük egy ilyen szövetkezetnek a létrejöttét csak az tünt fel nekünk, hogy az igazgatóság ill. az előkészítő bizottság tagjai között mindenki képviselve van, csak épen a legjobban érdekeltek a szőlősgazdák és pinczetulajdonosok nem. Ezek nélkül pedig aligha fogja elérni a szövetkezet azt a célt, a melyet maga elé kitűzött.

— **A polgári iskolai egyesület** f. hó 29-én délelőtt 11 órakor a városháza nagytermében ez évi rendes közgyűlését tartja, amelyre a tagokat és érdeklődőket ezúton hívja meg. Külön meghívók nem bocsájtnak ki.

— **Football mérkőzés.** A Kaposvár Athletikai Club 1904. évi június hó 26-án (vasárnap) délután 5 órakor a kaposvári új sporttelepen (korcsolyapálya) Football Mérkőzést rendez a budapesti IX. ker. Ferencvárosi Torna-Club (Magyarország bajnoki football-csapata) és a Kaposvári Athletikai Club első csapata között. Helyárak: tribünülés és tribün oldal 1 kor.; ugyanide gyermekjegy 60 f.; állóhely 60 f.; deákjegy 30 f. Fedett tribün. Buffet. A mérkőzés előtt Manglitz Ferencz bajnok a K. A. C. tagjainak részvételével 1500 méteres térelőnygyaloglőversenyt fog bemutatni. A felállás a következőképp történik:

A Ferencvárosi Torna-Club 1. csapata.

Oláh A.			
Berán J.		Manglitz F.	
Gorszky T.	Bródy S.	Lissauer L.	
Braun F.	Weisz F.	Pokorny J.	Kovács G. Borbás G.
Kiss Betnár	Rigó dr. Bertalan	Simon I.	
Vértési	Fikli	Rónai	
Kádár		Szlovák	
Simon János			

A Kaposvári Athletikai Club 1. csapata.

— **Uj telefonhuzal.** A helyközi beszélgetéseknél tudvalevőleg Pécs Kaposvárnak a kapcsoló állomása. E mellett a pécsi központ kapcsolja Eszékét is Budapesttel, illetve ezuton a többi interurban központokkal is úgy, hogy ilyen három nagy és kereskedelmileg se jelentéktelen városnak mint Kaposvár, Pécs és Eszék (természetesen az ezekből kiágazó állomásokat is beleszámítva) egy központja van tehát csak egy áramkör bonyolítja le 600 előfizetőnek a beszélgetéseit. Erre az anomáliára nemrégiben hívtuk csak fel az illetékes körök figyelmét s most úgy értesülünk, hogy a második áramkör már épül s a huzalok már Dombóvárig készek. Néhány hét múlva elkészül a vonal Dombóvár—Pécs ugyszintén Pécs és Kaposvár között is, amely vonalok simultan építtetnek s egyszerű adatnak át rendeltetésüknek. Ha tehát ez a vonal elkészül, két huzalon bonyolódik le az előbb említett három város forgalma, a mi ugyan különös fontosságú eseményeknél még nem szünteti meg teljesen a zavart, de lényegesen csökkenti s mindenesetre 100 perccel kevesebb ideig kell az összekötésre várakozni, mint eddig. Különben úgy halljuk, hogy amint a dombóvári új postáépület, — amelynek építése már befejezése felé közeledik elkészül, Dombóvár is bekapcsolatik a telefon hálózatba s akkor Dombóvár és Kaposvár külön áramkört kapnak Kaposvár központtal, Pécs pedig megmarad Eszékkel a régi áramkörben. Óhajtanó lenne, hogy ez az állapot mielőbb bekövetkezzék, lévén a közönség

ezen kívánsága teljesen jogos és indokolt a távirdaigazgatóságnak, pedig a folyton szaporodó előfizetők számával és a fokozódó igényekkel lépést kell tartania.

— **Öngyilkos aggastyán.** Csütörtök délután 4 órakor a Honvéd-utca 43. számú házában Domján Pál a fia Domján Miklós a Somogy megyei Takarékpénztár hivatal-szolgájának apja, egy 73 éves aggastyán, önkézzel vetett véget életének. Domján az öngyilkosság gondolatával már régebben foglalkozott, különösen az utolsó hét hónapban, a mikor szivbaja és vizebetege többnyire ágyhoz szegte. Tegnap reggel a törődött aggastyán ünneplő ruháját vette fel és a plebánia templomba ment, a hol áhitatosan meggyönt és megáldozott, ezután egy vaskereskedésben revolvert vásárolt és délben haza ment. Délután 4 órakor a ház mellett levő kertben követte el végzetes tettet. Az öngyilkost hanyatt fekvő vérző fejével találták meg a kertben. A golyó a jobb halántékába furódott és azonnal megölte. Weisz Albert dr. Lenkei Antal rendőrbiztossal hamarosan megjelent a helyszínén, de már csak a beállt halált constatálhatták. A szerencsétlen egy bucsuzó levelet is hagyott hátra, amelyben bocsánatot kér övétől s azt írta benne, hogy már nem bírta elviselni a sok testi szenvedést. A holttestet a rendőrség a családnál hagyta s nem is fogják azt hivatalosan felboncolni.

— **A kaposvári vádtanács határozata helybenhagyva.** A késő éjjeli órákban értesülünk, hogy a pécsi királyi tábla a kaposvári kir. törvényszék vádtanácsának azon határozatát, a mely szerint az ügyészségnek a vasutasok ellen beadott vádiratát elutasította, helybenhagyta.

— **Posta és távirda növendékek felvétele.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter f. hó 11-én 39885/904. szám alatt kelt rendelete értelmében posta és távirda segédtisztékké való kiképzés céljából a m. kir. posta és távirda hivataloknál 1904. évben 255 növendék felvételét engedélyezte még pedig a zágrábi igazgatóság kerületét kivéve minden igazgatóság 30 növendéket vehet fel, egy az összes kincstári, valamint az igazgatóság által megjelölt baranyai, sellyei, perlaki és tamási nem kincstári posta és távirda hivatalokhoz. A posta és távirda segédtisztai növendékké való felvételért azon magyar honos ifjak pályázhatnak, kik a főgimnázium, vagy ezzel egyenrangú más középiskolák 4 osztályát sikkerrel elvégezték magyar nyelvet szóban írásban bírják 14 évnél nem fiatalabbak és 16 évesnél nem idősebbek. Az iskola év bevégeztése és a növendékké való felvétel között azonban legfeljebb 1 év megszakítás lehet, mely esetben hitelesen igazolni kell, hogy a növendék ezen egy év alatt hol tartózkodott. Szükséges továbbá ezen felvételhez a községi, erkölcsi, iskolai, közhatalosi, orvosi bizonyítvány is. Akik felvételüket óhajtják, ebből kérvényeket legkésőbb július hó végéig azon posta és távirda hivatal utján nyújtsák be az illetékes igazgatósághoz, a melyik postahivatalnál a folyamodó növendékké való felvételét kívánja. Megjegyzem hogy a folyamodványokra a szülőknék, illetve árváknál a gyámnak beleegyező nyilatkozata is reá vezetendő. A továbbiakra nézve készséggel nyújt felvilágosítást a kaposvári m. kir. posta és távirda hivatal főnöke.

— **A kaposvári kereskedő ifjak** 1904. évi július hó 3-án az angol kertben, a kereskedők egyesületének könyvtára javára, világposta és japánlabdázással egybekötött nyári mulatságot rendeznek. Kezdeté délután 5 óra-

kor. Belépő-díj: Személyjegy 1 kor. Családjegy 3 személyre 2 kor. 50 fill. Jegyek előre válthatók Hoffmann Miksa és Szabó Lipót urak üzletében. Kedvezőtlen idő esetén a Ferencz József szálló éttermében kezdete 8 órakor.

— **Kinaiak Kaposvárot.** Néhány nap óta két kínai fiatalember tartózkodik városunkban, a suszterinasok s a kíváncsi sétáló közönség nem csekély öröme. Kínai kőből faragott disztárgyakat hordoznak házról-házra. Egész népcsoportul keletkezik a ház előtt, a melybe beviszik portékáikat. Három év óta járnak már a continensen s ez idő alatt bejárták Londont, Párist, Berlint, s legutóbb Budapesten is töltöttek három hónapot. Budapesten vagy nagyon jól vagy nagyon rosszul mehetett dolguk, mert a magyar vidéki városokat is sorra veszik, a mit a külföldön nem cselekedtek meg. Ugylátszik, megismerték már a magyar kíváncsi természetét s mint üzletemberek előtt ismeretes az a sarkigazság hogy a mai korban csak az az áru örvend kelendőségnek, a mely a vevők érdeklődését pillanatra felkelti. Hogy hasznos-e a megveendő a dolog vagy nem, az mellékes, fő, hogy kuriositással bírjon. Kuriosusnak pedig elég kuriosus a két kínai bácsi, természetes tehát hogy vesznek tőlük, bármit árulnak is. A magyar kereskedő mindenesetre tanulhat a két czopfos atyafitól, a kik úgy látszik eem ankéteznek hanem cselekesznek.

— **Iskolai értesítők.** 1903/4-i tanév bezártával megjelentek az iskolák szokásos értesítői, a melyekben az iskola-év alatt elért eredményekről, az évközben történt nevezetesebb eseményekről számolnak be a vezető körök. Elsőnek a kaposvári zsidó hitközség népiszkolájának értesítőjét kaptuk kezünk közé. E szerint az iskola négy osztályába beiratkozott 119 fiú és 125 leány, évközben kimaradt 8 fiú és 3 leány, a tanév végén maradt 111 fiú és 122 leány. Az előmenetelt illetőleg kitűnő osztályzatot nyert 26 tanuló, jelest 46, jót 104 elégségest 28 és elégtelent 31 tanuló. A hitközség a lefolyt tanévben ingyenes oktatásban részesített 70 tanuló, tandijméréslelésben 58 tanuló, szegény tanulókat kioskított 146 korona értékű tankönyveket. A krajczáregylet 104 tanuló látott el téli ruhával 1013 korona értékben. A kaposvári kalaposok szövetkezete pedig a szegény tanulókat közti való kiosztás végett ez évben is 16 kalapot bocsájtot az iskolaszék rendelkezésére. A jelentésből azt is látjuk, hogy helybeli kir. segéd-tanfelügyelő több ízben látogatta meg az intézetet s az intézetben tapasztalt fegyelméről valamint a tanítás eredményéről a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott. Az iskolaszék, a melynek elnöke Helischauer József máv. főmérnök karöltve a tanítótestülettel, melynek tagjai Vértési Adolf igazgató, Sugár Mór, Serényi Mór, Gömöri Ármin, Bürger Fülöp okl. tanítók, Halász Hermin és Kardosné Löwy Julia okl. tanítóknék, végül Liebermann Ármin főkantort elismerést érdemelnek az intézet célutdatos vezetéséért. A jövő 1904—1905 tanévre a beiratásokat augusztus 31, szeptember 1. és 2. napján délelőtt 9—12 óráig eszközöltetnek az első két napon azonban csak a teljes tandíjat fizetők jelentkezhetnek. A beiratkozásnál minden tanuló a szülő vagy annak helyettese kíséretében tartozik megjelenni. A javító vizsgálatok augusztus 31-én d. u. 3—5 óráig tartanak meg. Tandijmentesség vagy a tandíj részleges elengedése iránti kérvények augusztus 30-ig a hitközségi irodában nyújthatók be. Később érkező folyamodványokat nem fogunk figyelembe venni. A tanítás szeptember hó 4-én kezdődik.

KÜLFÖLD.

A japán-orosz háború.

Az oroszok kezdik elveszteni lábuk alól a talajt. Az utolsó napokban oly óriási

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szén-savas ásványvíz erre a legbiztosabb óvszer. Elsősorban a mohai

ÁGNES

forrás mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógsóknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor, légcső és húgyszervi betegségeknek. Azért tehát

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha a gyomor-, bél és légcsőhuruttól szabadulni akarunk.

Dr. Kéthly.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.

Dr. Kövér.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.

Dr. Gebhardt.

Használjuk a mohai Ágnes-forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

Dr. Glass.

Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű, mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbban adja, hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse. Árlapot s prospectust kívánatra bérmentbe küld a mohai Ágnes-forrás kezelősége Mohán, Fejérmegye.

KEDVELT BORVIZ. ————— KEDVELT BORVIZ.
Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Jónak, a jó
az ellensége

Tényleg a legjobb az eddig használtban levő szappan, szóda, por, stb. anyagoknál vászon és pamut ruhaneműek mosására, a Schicht által újonnan feltalált

mosó kivonat.

„Asszonydicséret”

védjegy,
a ruha beáztatására.

Előnyök:

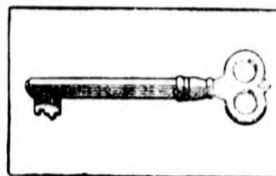
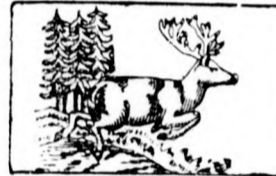
1. Az eddig szükséges volt mosási időt a felét csökkenti.
2. Fáradtságot a negyedére.
3. A szóda használatát teljesen fölöslegessé teszi.
4. Minthogy tisztább, tehát fehérebbé is varázsolja a ruhát.
5. Ugy a kezeknek, mint a ruhának teljesen ártalmatlan, amiért az alatt jegyzett czég kezességét vállal.
6. Rendkívül kiadósága folytán olcsóbb, minden más mosáznál.

Nélkülözhetelenné válik minden háziasszony és mosónőnél egy egyszeri kísérlet után.

———— Mindenütt kapható. ————

Schicht-szappan

„szarvas” vagy „kulcs”

jeggyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan.
Minden káros alkatrészektől mentes.

———— Mindenütt kapható! ————

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy mind a szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikevel legyen ellátva.

Schicht György, Aussig

A legnagyobb gyár a magyarországi, az európai szárazföldön.

1903. IV.—V. kelésű 3 törzs

„ELZA” TYUK

az Elzák a Plymonthok nálam kitenyészett szubvarietásai

———— ELADÓ. ————

Plymonthokra előjegyzést elfogadok. Tenyészdém bármikor megtekinthető

MEZRIGZKYNÉ.

Békásmegyeri tisztviselőtelep
(Pest megye.)

HIRDETESEK

FELVÉTETNEK

A KIADÓHIVATALBAN

ÓVÁS

== A magyar gazdaközönség szives figyelmébe! ==

Sok budapesti ügynök az utóbbi időben oly hirdetésüket tesz közzé a lapokban, amelyben a lehetetlenségig olcsó törlesztés kölcsönt ígérnek.

Ezen ügynökök ígéretüket sohasem válthatják valóra, mert a hirdetett feltételek merőben ellenkeznek a bankok és takarékpénztárak szabályaival és kamat tételeivel; sőt törvényeinkkel is. Céljuk, hangzatos hirdetésükkel az ügyfelet lépre vinni és huzavona által kényszer helyzetbe hozni, hogy időközben megszerzett, a hirdetettnél sokkal drágább kölcsönt kénytelen legyen génybe venni.

Én nem ígérek semmit!

Hanem aki beküldi hozzám a birtokára vonatkozó telekkönyvi kivonatot és kataszteri birtokívet, annak:

1. Megszerzem a kölcsönt 15—75 évi időtartamra a legelőnyösebb módon, minden előzetes költség nélkül 15 nap alatt.
2. Engedélyezés után közlöm a feltételeket és fetszése szerint elfogadhatja, vagy visszautasíthatja azokat anélkül, hogy bármiféle kárpótlást igényelnék fáradozásomért.
3. A kölcsön készpénzben lesz kifizetve és előzetes 1/2 évi felmondással bármikor visszafizethető, de az intézet nem mondhatja fel.
4. Kamattal a tőke is törlesztve van.
5. A megállapított csekély járulékok csak a kölcsön folyósításánál fizetendő.

Teljes tisztelettel
SOLTI LAJOS

(volt banktisztviselő)

BANKÜGYNÖKSÉGE

Budapest, VIII., Bezerédi-utca II. sz.
(a Népszínház mellett.)

Alapítva 1896-ban. — Az eddig megszerzett kölcsönök összege több millió korona.

Törlesztéses kölcsönök már 600 koronától kezdve kaphatók, — Vidéki képviselők kerestetnek.